

VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM

De Boelelaan 1105
Telefoon (020) 598.5337

COLLEGE VAN BEROEP
VOOR DE EXAMENS

No 2023/38/1130

HET COLLEGE VAN BEROEP VOOR DE EXAMENS

Uitspraak op het beroep van [appellant], [studentnummer], tegen het besluit van de Examencommissie van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Vrije Universiteit, hierna: verweerster, voor zover dat besluit inhoudt dat bij de tentamens Contractenrecht alleen een digitale wettenbundel mag worden gebruikt en geen papieren versie van de wettenbundel is toegestaan.

I. Loop van het geding

Appellant heeft op 16 oktober 2023 bij het College van Beroep voor de Examens, hierna: het College, beroep ingesteld tegen het besluit van verweerster van 27 september 2023, voor zover dat besluit inhoudt dat alleen het gebruik van een digitale wettenbundel bij de tentamens Contractenrecht is goedgekeurd. Op 19 oktober 2023 is de ontvangst van het beroepschrift bevestigd en heeft het College aan verweerster gevraagd om in overleg met appellant na te gaan of een minnelijke schikking van het geschil mogelijk is. Verweerster heeft op 14 november 2023 met appellant gesproken. Er is geen schikking tot stand gekomen. Verweerster heeft op 14 november 2023 een verweerschrift ingediend. Het beroep is behandeld op de zitting van het College van 23 november 2023, samen met het beroep van [medestudent]. Appellant en de medestudent waren bij de zitting aanwezig. Namens verweerster was prof. mr. J. Struiksma (lid) aanwezig.

II. Feiten

Op grond van de stukken en het verhandelde ter zitting gaat het College uit van de volgende feiten.

Appellant volgt de bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid. Op 6 september 2023 heeft appellant zich bij verweerster beklagd over de beslissing van de examinerator dat bij de tentamens Contractenrecht uitsluitend een digitale wettenbundel (en digitale jurisprudentiebundel) mag worden gebruikt. Op 27 september 2023 heeft verweerster geoordeeld dat de examinerator bij de tentamens Contractenrecht terecht alleen het gebruik van een digitale wettenbundel (en digitale jurisprudentiebundel) heeft toegestaan.

III. Standpunten van partijen

Appellant kan zich niet vinden in het besluit van verweerster. Appellant wijst erop dat onder het zesde punt van bijlage 1 van de Regels en Richtlijnen van de Examencommissie 2023-2024 (het Huishoudelijk Reglement Examencommissie) is bepaald dat het is toegestaan om in de wettenbundel (eigen) tabjes op te nemen, en dat daarop een verwijzing mag staan naar een wetsartikel (juncto's), maar dat geen

trefwoorden mogen worden genoteerd. Verder is bepaald dat het niet is toegestaan om iets in de bundel te schrijven. Deze dient volledig schoon te zijn (geen trefwoorden, juncto's, wel onderstrepingen en markeringen).

Appellant wil tijdens de tentamens Contractenrecht gebruik kunnen maken van een papieren wettenbundel, zoals voorheen. Als appellant er niet onderuit kan komen om gebruik te maken van een digitale wettenbundel, wil hij tabs met juncto's, onderstrepingen en markeringen kunnen aanbrengen, zoals dat volgens het Huishoudelijk Reglement Examencommissie is toegestaan. Appellant stelt dat uit de bepalingen in het Huishoudelijk Reglement Examencommissie niet valt af te leiden dat deze alleen van toepassing zijn op papieren wettenbundels.

Appellant voert aan dat studenten niet goed hebben kunnen leren om met de digitale wettenbundel om te gaan. Deze werd pas aan het einde van de tweede week van het werkgroeponderwijs in het vak Contractenrecht beschikbaar gesteld, zodat er weinig tijd was om ermee te oefenen. Twee weken voor het tentamen zijn er nog aanpassingen in de digitale bundel aangebracht. Pas toen zijn er tabs toegevoegd waarmee studenten tijdens het tentamen moesten werken.

Appellant verzoekt het College om het besluit van verweerster te vernietigen en te waarborgen dat er twee tentamengelegenheden worden aangeboden waarbij wel gebruik kan worden gemaakt van een papieren wettenbundel waarin tabs met juncto's, onderstrepingen en markeringen kunnen zijn aangebracht.

Appellant licht toe dat hij kampt met de functiebeperking dyslexie. Zijn leermethode is erop gericht om teksten te duiden via onderstrepingen en arceringen. Dat is in een digitale wettenbundel niet mogelijk, zodat hij wordt benadeeld door het voorschrift dat er alleen een digitale wettenbundel mag worden gebruikt. Appellant heeft de multiplechoicevragen voldoende gemaakt, maar heeft een dikke onvoldoende voor de open vragen gehaald. Als eindcijfer heeft hij een 4,4 behaald.

Verweerster legt uit dat het tentamen Contractenrecht bestond uit een aantal open vragen en een aantal multiplechoicevragen. De digitale wettenbundel was uitsluitend relevant voor de beantwoording van de multiplechoicevragen. Deze zijn in het algemeen heel goed gemaakt.

Verweerster acht het uitsluitende gebruik van een digitale wettenbundel geoorloofd als het tentamen naar behoren kan worden gemaakt. De digitale wettenbundel (en digitale jurisprudentiebundel met relevante delen van de arresten) zijn bij aanvang van het onderwijs in Contractenrecht via Canvas beschikbaar gesteld. De digitale wettenbundel is voorzien van een inhoudsopgave en tabs. Het gebruik ervan is geoefend in de werkgroepen, zodat studenten voldoende tijd hadden om zich de nieuwe werkwijze eigen te maken. Bovendien is het tentamen met 30 minuten verlengd. Appellant heeft daarbovenop 30 minuten tentamentijdverlenging gekregen vanwege zijn dyslexie. Daarmee is het persoonlijk belang van appellant voldoende afgedekt, aldus verweerster.

Verweerster licht toe dat is gekozen voor het gebruik van digitale bundels om fraude te voorkomen. Want zelfs als in een papieren bundel alleen bijschrijvingen in de vorm van juncto's, onderstrepingen en markeringen worden toegestaan, kan het gebeuren dat zich in die bundel tal van uitwerkingen bevinden die betrekking hebben op het tentamen. In een digitale bundel is het onmogelijk om trefwoorden of definities toe te voegen.

Het Huishoudelijk Reglement Examencommissie bevat regels ten aanzien van het gebruik van een papieren wettenbundel als zo'n bundel door de docent als hulpmiddel is toegestaan bij het tentamen. Dat geeft de student geen recht op het uitsluitende gebruik van een papieren wettenbundel, noch een recht op het plaatsen van markeringen in de wettenbundel, zo luidt het standpunt van verweerster.

Verweerster stelt zich verder op het standpunt dat een examiner zelfstandig de bevoegdheid bezit om voor te schrijven waaruit de tentamenliteratuur bestaat. Die bevoegdheid is nergens beperkt. Verweerster heeft geconstateerd dat de digitale bundel is voorgeschreven, en acht dat geoorloofd.

Verweerster stelt dat de betreffende bepalingen in het Huishoudelijk Reglement Examencommissie alleen op papieren wettenbundels en niet tevens op digitale wettenbundels van toepassing zijn. Weliswaar blijkt dit niet zonder meer uit de formulering van de bepalingen, maar dat vloeit voort uit het feit dat het Huishoudelijk Reglement Examencommissie is opgesteld toen er nog geen digitale bundels bestonden. Een soortgelijke bepaling met betrekking tot wettenbundels als in de huidige versie van het Huishoudelijk Reglement Examencommissie staat, heeft in ieder geval sinds 2004 steeds in verschillende varianten in de Regels en Richtlijnen van de Examencommissie gefigureerd. De verschillende varianten hadden steeds betrekking op het al dan niet toestaan van tabs, verwijzingen, onderstrepingen en markeringen.

Desgevraagd licht verweerster ter zitting toe dat de recente coronapandemie het noodzakelijk maakte om in het Huishoudelijk Reglement Examencommissie ook regels op te nemen voor tentamens die digitaal werden afgenomen met gebruik van Online Proctoring. Die tentamens werden door studenten thuis afgelegd, waarbij er gebruik werd gemaakt van papieren wettenbundels. Daarom was het noodzakelijk om te regelen dat de examenregels ook golden voor tentamens die met behulp van Online Proctoring werden gesurveilleerd.

IV. Overwegingen van het College

Het beroep van appellant is tijdig ingesteld en voldoet ook overigens aan de wettelijke eisen.

Het gaat in deze zaak om de vraag of verweerster terecht heeft kunnen beslissen dat bij de tentamens van het vak Contractenrecht alleen het gebruik van een digitale versie (en niet het gebruik van een papieren versie) van de wettenbundel geoorloofd is. Deze vraag moet naar het oordeel van het College als volgt worden beantwoord. Verweerster heeft weliswaar kunnen besluiten om alleen het gebruik van een digitale versie van de wettenbundel toe te staan, maar had daarbij wel aan appellant (en alle andere deelnemers van het vak Contractenrecht) de mogelijkheid moeten bieden om – voorafgaand aan de tentamens – tabjes met juncto's, onderstrepingen en markeringen aan te brengen in de digitale wettenbundels. Het College zal zijn oordeel hieronder toelichten.

Van toepassing zijn de Regels en Richtlijnen van de Examencommissie 2023-2024 (het Examenreglement). In bijlage 1, het Huishoudelijk Reglement Examencommissie, zijn bepalingen opgenomen met betrekking tot de gang van zaken bij tentamens. Onder het zesde punt is bepaald dat het is toegestaan om in de wettenbundel (eigen) tabjes op te nemen, en dat daarop een verwijzing mag staan naar een wetsartikel (juncto's), maar dat geen trefwoorden mogen worden genoteerd. Verder is bepaald dat het niet is toegestaan om iets in de wettenbundel te schrijven. Deze dient volledig schoon te zijn (geen trefwoorden, juncto's). Er mogen wel onderstrepingen en markeringen zijn aangebracht. Onder het zevende punt van het Huishoudelijk Reglement Examencommissie is een vergelijkbare bepaling opgenomen met betrekking tot jurisprudentiebundels.

Uit de tekst van voornoemde bepalingen valt naar het oordeel van het College niet af te leiden of deze bepalingen al dan niet ook op digitale bundels betrekking hebben. Uit het verhandelde ter zitting is duidelijk geworden dat verweerster de bepaling over het gebruik van een jurisprudentiebundel vrij recent in het Huishoudelijk Reglement Examencommissie heeft opgenomen. De bepaling over de wettenbundel is toen niet gewijzigd of nader gespecificeerd. Dat duidt erop dat de bepalingen uit Huishoudelijk Reglement Examencommissie niet alleen van toepassing moeten worden geacht op papieren versies van wetten- en jurisprudentiebundels maar ook op digitale versies ervan. De examinator kan weliswaar voorschrijven dat er uitsluitend digitale wetten- en jurisprudentiebundels mogen worden gebruikt, maar dat neemt niet weg dat appellant ten onrechte niet de mogelijkheid heeft gekregen om in de bundels tabjes met juncto's, onderstrepingen en markeringen aan te brengen. Daarom kan het besluit van verweerster niet in stand blijven. Verweerster dient appellant bij de herkansing in de gelegenheid te stellen om wel van deze mogelijkheid gebruik te maken.

Ten overvloede overweegt het College dat de mogelijkheid om in de wettenbundels tabjes met juncto's, onderstrepingen en markeringen aan te brengen, zou moeten worden geboden aan alle studenten die aan de herkansing van het tentamen Contractenrecht deelnemen.

V. Uitspraak

Het College verklaart het beroep gegrond en vernietigt het besluit van verweerster. Het College draagt verweerster op binnen twee weken na het bekendmaken van deze uitspraak een nieuw besluit te nemen met inachtneming van de overwegingen van het College.

Aldus gedaan te Amsterdam, op 12 december 2023, door mr. dr. A.J.G.M. van Montfort, voorzitter, prof. dr. J. Fidom, prof. dr. M.W. Hofkes leden, in aanwezigheid van drs. A.M. van Donk, secretaris.

mr. dr. A.J.G.M. van Montfort,
voorzitter

drs. A.M. van Donk,
secretaris

Tegen een uitspraak van het College van Beroep voor de Examens kan, onder vermelding van een deugdelijke motivering, door betrokkene beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift is zes weken. Er kan gebruik worden gemaakt van een webformulier voor Veilig Mailen. Er is griffierecht verschuldigd. Zie www.raadvanstate.nl/studentzaken.